

4. modulis: Uzņēmējdarbības prasmes

Kā pārvaldīt manas uzņēmējdarbības struktūru

3. nodaļa

Biznesa plāns

- 1) Terminu un piemēri
- 2) Procedūra soli pa solim

4. modulis: Uzņēmējdarbības prasmes

Kā pārvaldīt manas uzņēmējdarbības struktūru

Jūsu biznesa plāns nosaka, vai Jūsu biznesa ideja ir dzīvotspējīga un nonāks tādu investoru uzmanības centrā, kam tā var šķist pievilcīga.

Finanšu sadaļu veido trīs finanšu pārskati:

- peļņas vai zaudējumu aprēķins,
- naudas plūsmas projekcija,
- un bilance.

Tāpat tajā būtu jāiekļauj īss šo trīs pārskatu skaidrojums un analīze.

4. modulis: Uzņēmējdarbības prasmes

Kā pārvaldīt manas uzņēmējdarbības struktūru

Izmaksu uzskaites veikšana

Iedaliet savas uzņēmējdarbības izmaksas divās kategorijās: **uzņēmējdarbības uzsākšanas izmaksas un operatīvās izmaksas.**

Visas izmaksas, kas ir saistītas ar Jūsu uzņēmuma dibināšanu un darbības nodrošināšanu, ir uzskatāmas par uzņēmējdarbības uzsākšanas izmaksām. Šīs izmaksas var ietvert šādas pozīcijas:

- Uzņēmuma reģistrācijas izmaksas
- Uzņēmējdarbības licencēšana un atļauju saņemšana
- Sākotnējais inventārs
- Nomaspozitīvi
- Pirmā iemaksa par īpašumu
- Pirmā iemaksa par aprīkojumu
- Komunālo pakalpojumu uzstādīšanas maksas

Jūsu individuālais izmaksu saraksts paplašināsies tiklīdz uzsāksiet izmaksu iedalīšanu sīkākās pozīcijās.

<https://www.ur.gov.lv/lv/registre/uznemumu-vai-komersantu/sia/dibinasana/registracija-uznemumu-registra/>

<https://www.vid.gov.lv/lv/saimnieciskas-darbibas-veiceji>

4. modulis: Uzņēmējdarbības prasmes

Kā pārvaldīt manas uzņēmējdarbības struktūru

Operatīvās jeb saimnieciskās darbības izmaksas

Operatīvās izmaksas ir Jūsu uzņēmuma darbības nodrošināšanas izmaksas. Aprēķiniet tās kā savas ikmēneša izmaksas.

Operatīvo izmaksu saraksts var ietvert šādas pozīcijas:

- Darba algas (tostarp Jūsu alga)
- Nomas vai hipotēkas maksājumi
- Komunikāciju pakalpojumu izmaksas
- Komunālie pakalpojumi
- Izejmateriāli
- Uzglabāšana
- Izplatīšana
- Veicināšana
- Aizdevumu atmaksa
- Biroja piederumi
- Aprīkojuma apkope

Ievēribai: Lielākā daļa uzņēmumu cenšas savas operatīvās izmaksas noturēt robežās no 60% līdz 80% no saviem bruto ienākumiem. Taču šis rādītājs ir diezgan atšķirīgs atkarībā no uzņēmējdarbības modeļa.

4. modulis: Uzņēmējdarbības prasmes

Kā pārvaldīt manas uzņēmējdarbības struktūru

Pēc tam, kad ir uzskaitītas visas operatīvās izmaksas, to kopsumma atspoguļos Jūsu uzņēmējdarbības nodrošināšanas mēneša izmaksas.

Reizinot šo summu ar seši, iegūsiet savas uzņēmējdarbības operatīvo izmaksu pusgada aplēses. Pieskaitot šo summu uzņēmējdarbības uzsākšanas izmaksu kopsummai, iegūsiet aptuveno uzņēmējdarbības uzsākšanas izmaksu kopsummu.

Tagad savam biznesa plānam varat sākt sastādīt uzņēmuma finanšu pārskatus, sākot no peļņas vai zaudējumu aprēķina.

4. modulis: Uzņēmējdarbības prasmes

Kā pārvaldīt manas uzņēmējdarbības struktūru

Peļņas vai zaudējumu aprēķins

Peļņas vai zaudējumu aprēķins atspoguļo Jūsu ieņēmumus, izmaksas un peļņu noteiktā periodā – tas ir kā Jūsu uzņēmējdarbības momentuzņēmums, kas parāda, vai Jūsu uzņēmums ir pelnošs. Lai iegūtu peļņas vai zaudējumu summu, no ieņēmumiem atņemiet izmaksas.

Lai gan jau nodibināti uzņēmumi peļņas vai zaudējumu aprēķinu sastāda par katru fiskālo ceturksni vai reizi katrā fiskālajā gadā, biznesa plāna sagatavošanas nolūkos peļņas vai zaudējumu aprēķins pirmajam darbības gadam jā sastāda par katru mēnesi.

Īsi video par šo un saistītajām tēmām (latv.val.):

https://www.youtube.com/playlist?list=PLEgcvn4hq1pbghEK1q_s5xh17HLMMDT6Uf

4. modulis: Uzņēmējdarbības prasmes

Kā pārvaldīt manas uzņēmējdarbības struktūru

Piezīme:

Ne visas peļņas vai zaudējumu aprēķinā minētās kategorijas attieksies uz Jūsu uzņēmumu. Izņemiet tās kategorijas, kas neattiecas uz Jūsu uzņēmējdarbību, un pēc nepieciešamības pievienojiet kategorijas, pielāgojot šo veidni sava uzņēmuma vajadzībām.

Ja Jūsu uzņēmējdarbība ir balstīta uz produktiem, peļņas vai zaudējumu aprēķina ieņēmumu sadaļa atšķirsies. Ieņēmumi būs norādīti kā ieņēmumi no pārdošanas, tāpat būtu jānorāda produktu krājumi.

Dažādas finanšu pārskatiem vajadzīgās veidlapas: <https://www.vid.gov.lv/lv/veidlapas-un-iesniegumi>

4. modulis: Uzņēmējdarbības prasmes

Kā pārvaldīt manas uzņēmējdarbības struktūru

Kā var samazināt uzņēmējdarbības izmaksas

Samaziniet biroja telpu izmaksas

Atkarībā no komerciālā nekustamā īpašuma situācijas Jūsu apkārtnē, Jūs varat izmantot priekšrocības, ko sniedz biroja telpu samazinātās cenas, lai pārceļtu savu uzņēmējdarbību uz lētākām telpām vai veiktu pārrunas ar savu esošo telpu iznomātāju par labākiem nomas nosacījumiem.

Vēl labāk, ja Jums īsti nav nepieciešamības īstenot savu uzņēmējdarbību komerctelpās, kāpēc gan nestrādāt no mājām vai nepāriet uz mobilo uzņēmējdarbību?

4. modulis: Uzņēmējdarbības prasmes

Kā pārvaldīt manas uzņēmējdarbības struktūru

Kā var samazināt uzņēmējdarbības izmaksas

Samaziniet personāla izmaksas

Kur iespējams, piesaistiet savai uzņēmējdarbībai savus ģimenes locekļus. Jūsu laulātais/laulātā var izrādīt vēlmi pildīt noteiktus pienākumus Jūsu uzņēmumā, tādējādi ļaujot ietaupīt līdzekļus, ko prasītu cita darbinieka pieņemšana darbā šo pienākumu izpildei.

Ja Jums ir atbilstoša vecuma bērni, kāpēc gan neiesaistīt viņus savā uzņēmējdarbībā, kur tas ir iespējams? Jauniem cilvēkiem zināšanu gūšana par uzņēmējdarbību ir izcila pieredze, un tas ļauj paturēt līdzekļus savā ģimenē.

LR Darba likums: <https://likumi.lv/ta/id/26019-darba-likums>

4. modulis: Uzņēmējdarbības prasmes

Kā pārvaldīt manas uzņēmējdarbības struktūru

Kā var samazināt uzņēmējdarbības izmaksas

Uzņēmuma preču un pakalpojumu barters

Bartera darījumi nav nekas jauns, jo cilvēki jau sen tos ir izmantojuši preču un pakalpojumu apmaiņai. Ja Jūsu uzņēmumam ir novērojams kapacitātes pārpalikums, kāpēc gan to neizmantot bartera darījumos apmaiņā pret citiem Jums nepieciešamiem produktiem vai pakalpojumiem?

4. modulis: Uzņēmējdarbības prasmes

Kā pārvaldīt manas uzņēmējdarbības struktūru

Kā var samazināt uzņēmējdarbības izmaksas

Samaziniet transporta izmaksas

Viens no transporta izmaksu samazināšanas paņēmieniem ir jau sākotnēji neiegādāties pārāk dārgu transportlīdzekli. Jaunas kravas mašīnas vai kravas furgona iegāde var iecirst nopietnu robu uzņēmuma budžetā. Ja vēlaties izvēlēties lietotu transportlīdzekli, rūpīgi apskatiet tiešsaistes sludinājumus un izplatītāju piedāvājumus, kur iespējams atrast labus lietotus transportlīdzekļus, kam ir veikts pienācīgs remonts.

4. modulis: Uzņēmējdarbības prasmes

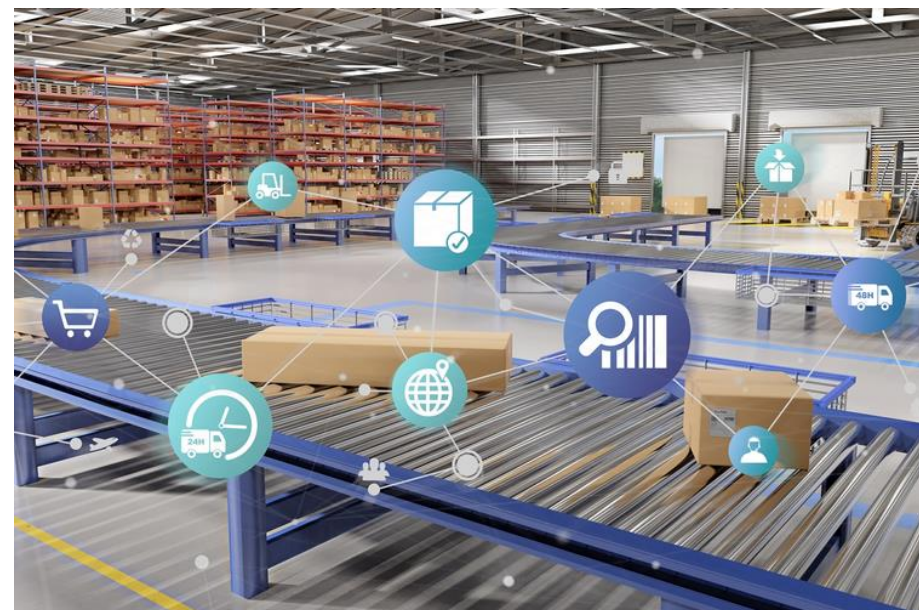
Kā pārvaldīt manas uzņēmējdarbības struktūru

Kā var samazināt uzņēmējdarbības izmaksas

Samaziniet piegādes izmaksas

Runājot par vairumtirdzniecības piegādes izmaksām, katrs ietaupītais cents ir cents klāt pie peļņas. Ja Jūsu uzņēmums regulāri veic vairumtirdzniecības pirkumus ar piegādi, labākā piegādes piedāvājuma iegūšana var būtiski samazināt izmaksas un palielināt peļņu.

Jums kā uzņēmuma īpašniekam tas nozīmē nepārtraukti sekot piegādes izmaksām, pārbaudot dažādu atlaižu pieejamību un izpētīt alternatīvus piegādes risinājumus – piemēram, kopīgas piegādes ar kaimiņu uzņēmēju, tīkla izmantošana u.c.

4. modulis: Uzņēmējdarbības prasmes

Kā pārvaldīt manas uzņēmējdarbības struktūru

Kā var samazināt uzņēmējdarbības izmaksas

Samaziniet reklāmas izmaksas

Ņemot vērā, ka tiešsaistē ir tik daudz potenciālo klientu kā nekad agrāk, reklāmai nav jābūt dārgai. Sāciet veidot savu pamanāmību tiešsaistē, izveidojot mājaslapu un izmantojot sociālos plašsaziņas līdzekļus sava tirgus uzrunāšanai. E-pasts ir vēl viens ļoti efektīvs un ar mazām izmaksām īstenojams mārketinga risinājums. Izmantojot e-pastu, Jūs varat izsūtīt jaunumus, paziņojumus par piedāvātajām atlaidēm un citu informāciju, veidojot attiecības ar saviem klientiem un uzturot sava tirgus informētību par Jūsu uzņēmuma aktivitātēm.

4. modulis: Uzņēmējdarbības prasmes

Kā pārvaldīt manas uzņēmējdarbības struktūru

Kā var samazināt uzņēmējdarbības izmaksas

Samaziniet apdrošināšanas izmaksas

Apdrošināšana ir izmaksas, ko neviens uzņēmējs nevar atļauties ignorēt. Bez apdrošināšanas jebkurš starpgadījums vai tiesas process var pielikt punktu Jūsu uzņēmējdarbībai. Tāpēc vislabākais risinājums ir savu uzņēmējdarbību apdrošināt tik lielā mērā, cik vien Jūs varat pamatoti atļauties.

Apsēdieties pie viena galda ar savu apdrošināšanas aģentu un pārrunājiet visus Jūsu apdrošināšanas seguma aspektus, tostarp tirgojoties, lai saņemtu labāko iespējamo piedāvājumu. Starp dažādu apdrošināšanas pakalpojumu sniedzēju piedāvājumiem par to pašu apdrošināšanas segumu var būt pārsteidzošas polises cenu atšķirības.

Ja īstenojat darbā no mājām balstītu uzņēmējdarbību, ņemiet vērā, ka Jūsu mājokļa apdrošināšana var neietvert Jūsu no mājās veiktās uzņēmējdarbības apdrošināšanu.

4. modulis: Uzņēmējdarbības prasmes

Kā pārvaldīt manas uzņēmējdarbības struktūru

Kā var samazināt uzņēmējdarbības izmaksas

Optimāli izmantojiet savu laiku

Daudzi uzņēmumu īpašnieki ziedo laiku tam, lai ietaupītu līdzekļus, taču ir svarīgi apzināties sava laika vērtību un pārlicināties, ka to izmantojat efektīvi. Ja veltāt stundu sava laika, lai dotos pēc uzņēmumam paredzētajām piegādēm, tādējādi ietaupot 10 eiro uz pasta izdevumu rēķina, pēc būtības Jūs uzskatāt, ka stunda Jūsu laika ir mazāk nekā 10 eiro vērtā, nemaz nerunājot par patērēto degvielu un automašīnas nolietojumu. Tā vietā Jūs varat pasūtīt nepieciešamās preces ar 10 eiro piegādes maksu un izmantot šo stundu sava laika, kas netiek pavadīta ceļā, lai nopelnītu krietni vairāk.

Kā var samazināt uzņēmējdarbības izmaksas

Ietaupiet uz nodokļu rēķina

Maksājamo nodokļu samazināšana var kļūt par veidu Jūsu uzņēmējdarbības finanšu rādītāju uzlabošanai. Vai pārzināt Jūsu uzņēmumam pieejamos atvieglojumus?

4. modulis: Uzņēmējdarbības prasmes

Kā pārvaldīt manas uzņēmējdarbības struktūru

Kā var samazināt uzņēmējdarbības izmaksas

Sava uzņēmuma vajadzībām pārejiet uz mākoņpakalpojumiem

Mākoņpakalpojums savā būtībā nozīmē, ka klienta vai lietotāja datorsistēma strādā nevis uz lokālā datora vai izdalītas sistēmas datu centrā, bet gan kopējā mākonī internetā. Tas nozīmē, ka sistēmas resursi tiek sadalīti starp daudziem lietotājiem un ir pieejami izmantojot internetu, paralēli protams nodrošinot datu aizsardzību.

Pastāv dažādi mākoņpakalpojumu veidi, mēs visi, varbūt pat nezinādami, tos jau lietojam. Piemēram [gmail.com](https://www.gmail.com) e-pasts ir mākonākalpojums vai DropBox failu glabāšanas serviss ir mākoņpakalpojums, arī google dokumentu rediģēšanas vide docs.google.com ir labs mākoņapakalpojuma piemērs.

4. modulis: Uzņēmējdarbības prasmes

Kā pārvaldīt manas uzņēmējdarbības struktūru

Naudas plūsma Pārskats

Finanšu gada sākums: 2012.01.05.	Pirms sākuma/sākums APR.	JAN 05	FEB 05	MAR 05	APR 05
Kases apgrozāmie līdzekļi (mēneša sākumā)	100	100	-125	45	-1
Naudas ieņēmumi					
Pārdošana par skaidru naudu		125	120	130	100
Ieņēmumi no kredītkontiem					75
Aizdevumi/citi kapitāla ieguldījumi		50	50	50	50
Kopā	0	175	170	180	225
Kopējie pieejamie naudas līdzekļi (pirms skaidras naudas trūkuma)	100	275	45	225	224
Izmaksātā nauda					
Pirkumi (tirdzniecība)		400		226	
Pirkumi (norādīt)					
Pirkumi (norādīt)					
Bruto darba alga (precīza izņemšana)					
Algu fonda izdevumi (nodokļi utt.)					
Ārpakalpojumi					
Krājumi (birojs un vadīšana)					

Naudas plūsmas projekcija jeb plāns

Naudas plūsmas projekcija atspoguļo, kāda ir plānotā naudas plūsma uz Jūsu uzņēmumu un no tā.

Tā ir svarīgs naudas plūsmas pārvaldības instruments, jo šī projekcija norāda, kad Jūsu izmaksas ir pārāk lielas un vai naudas plūsmas pārpalikuma apstrādei nav nepieciešams veikt īstermiņa ieguldījumus.

Esot daļa no Jūsu biznesa plāna, naudas plūsmas projekcija atspoguļos, cik lielas kapitāla investīcijas ir nepieciešamas Jūsu biznesa idejas īstenošanai.

4. modulis: Uzņēmējdarbības prasmes

Kā pārvaldīt manas uzņēmējdarbības struktūru

Naudas plūsma Pārskats

Finanšu gada sākums: 2012.01.05.	Pirms sākuma/sākums APR.	JAN 05	FEB 05	MAR 05	APR 05
Kases apgrozāmie līdzekļi (mēneša sākumā)	100	100	-125	45	-1
Naudas ieņēmumi					
Pārdošana par skaidru naudu		125	120	130	100
Ieņēmumi no kredītkontiem					75
Aizdevumi/citi kapitāla ieguldījumi		50	50	50	50
Kopā	0	175	170	180	225
Kopējie pieejamie naudas līdzekļi (pirms skaidras naudas trūkuma)	100	275	45	225	224
Izmaksātā nauda					
Pirkumi (tirdzniecība)		400		226	
Pirkumi (norādīt)					
Pirkumi (norādīt)					
Bruto darba alga (precīza izņemšana)					
Algu fonda izdevumi (nodokļi utt.)					
Ārpakalpojumi					
Krājumi (birojs un vadīšana)					

Naudas plūsmas projekcija jeb plāns

Naudas plūsmas projekcija parāda, vai Jūsu uzņēmējdarbība ir labs kredītrisks un vai Jūsu rīcībā esošie naudas līdzekļi ir pietiekami, lai Jūsu uzņēmums kļūtu par labu kandidātu kredītlīnijas, īstermiņa aizdevuma vai ilgtermiņa investīciju saņemšanai. Jūsu biznesa plāna finanšu sadaļā ir jāiekļauj naudas plūsmas projekcijas par katru mēnesi un par periodu, kas pārsniedz vienu gadu.

Svarīgi:

Nejauciet naudas plūsmas projekciju ar naudas plūsmas pārskatu. Naudas plūsmas pārskats atspoguļo, kāda ir faktiskā naudas plūsma uz Jūsu uzņēmumu un no tā. Citiem vārdiem sakot, šis pārskats atspoguļo naudas plūsmu, kas jau ir notikusi. Savukārt, naudas plūsmas projekcijā ir atspoguļota prognozētā uzņēmumā ienākošā vai no tā izejošā naudas plūsma izvēlētajā laika posmā nākotnē.

4. modulis: Uzņēmējdarbības prasmes

Kā pārvaldīt manas uzņēmējdarbības struktūru

	January	February	March	April
CASH BALANCE				
Opening Cash Balance	\$1,000.00	\$1,110.00	-\$300.00	-\$300.00
REVENUES				
In-store sales	\$500.00	\$200.00		
Online sales	\$150.00	\$100.00		
Other revenues	\$200.00			
Total Revenues	\$850.00	\$300.00	\$0.00	\$0.00
GROSS PROFITS				
Cost of goods sold	\$40.00			
Gross Profits	\$810.00	\$300.00	\$0.00	\$0.00
Gross Profit Margins	95.3%	100.0%	-	-
EXPENSES				
Fixed costs				
Rent	\$500.00			
Insurance				
Fees (banking, licenses, etc.)				
Total Fixed Costs	\$500.00	\$0.00	\$0.00	\$0.00
Variable costs				
Payroll	\$200.00	\$200.00		
Shipping costs		\$500.00		
Utilities		\$10.00		
Equipment and supplies				
Marketing spend				
Other expenses		\$1,000.00		
Total Variable Costs	\$200.00	\$1,710.00	\$0.00	\$0.00
Total Expenses	\$700.00	\$1,710.00	\$0.00	\$0.00
NET PROFIT MARGINS				
EBITDA				
Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation, and Amortization	\$110.00	-\$1,410.00	\$0.00	\$0.00
Interest				
Taxes				
Net Profit / Losses	\$110.00	-\$1,410.00	\$0.00	\$0.00
CLOSING CASH BALANCE				
Net Profit / Losses	\$110.00	-\$1,410.00	\$0.00	\$0.00
Closing Cash Balance	\$1,110.00	-\$300.00	-\$300.00	-\$300.00

Naudas plūsmas projekcija jeb

Zemāk ir izklāstītas trīs naudas plūsmas projekcijas daļas:

•**Skaidras naudas ieņēmumi:** Norādiet aplēstos pārdošanas rādītājus katrā mēnesī. Norādiet tikai tādus ieņēmumus no pārdošanas, kas ir iekasējami skaidrā naudā katrā ieņēmumu detalizācijas mēnesī.

•**Skaidras naudas izmaksas:** Uzskaitiet dažādas izmaksu kategorijas un uzskaitiet skaidras naudas izmaksas, ko prognozējat veikt katrā mēnesī.

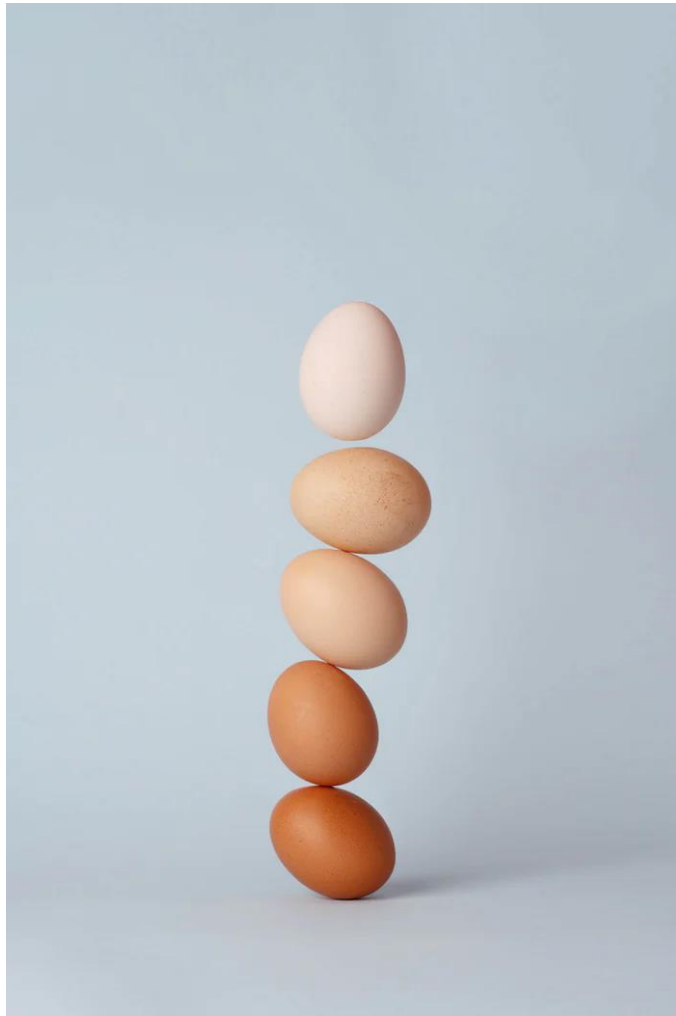
•**Skaidras naudas ieņēmumu saskaņošana ar skaidras naudas izmaksām:** Šajā nodaļā ir attēlota sākuma bilance, ko pārnes no iepriekšējā mēneša darījumiem. Šai bilancei pieskaita tekošā mēneša ieņēmumus, atņem tekošā mēneša izmaksas, un pielāgotā naudas plūsmas bilance tiek pārnesta uz nākamo mēnesi.

4. modulis: Uzņēmējdarbības prasmes

Kā pārvaldīt manas uzņēmējdarbības struktūru

Bilance

Bilancē ir atspoguļota Jūsu uzņēmuma neto vērtība noteiktā laika brīdī. Tajā ir apkopoti visi Jūsu uzņēmuma finanšu dati šādās trīs kategorijās:

- **Aktīvi:** Uzņēmumam piederošās naudas izteiksmē izsakāmās materiālās vērtības.
- **Pasīvi:** Uzņēmuma kreditoram atmaksājamais parāds.
- **Pašu kapitāls:** Neto starpība, kas rodas no kopējiem aktīviem atņemot kopējos pasīvus.

Vairāk: <https://profizgl.lu.lv/mod/book/view.php?id=19891&chapterid=4250>

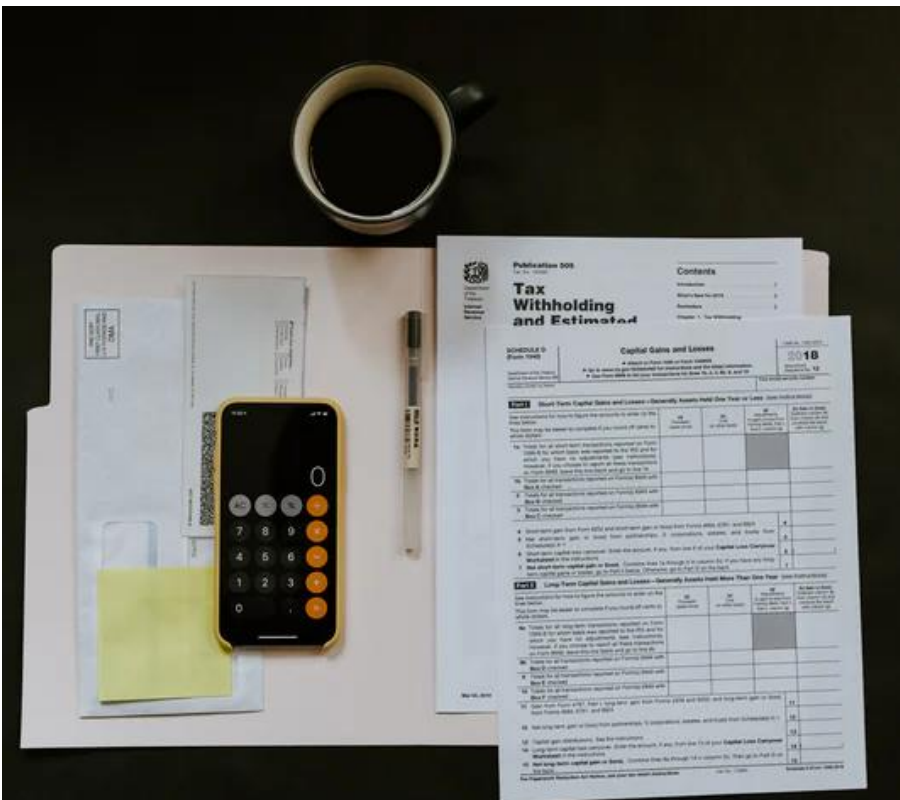
4. modulis: Uzņēmējdarbības prasmes

Kā pārvaldīt manas uzņēmējdarbības struktūru

Bilance

Attiecības starp šiem finanšu datu elementiem ir izteiktas ar šādu vienādojumu: **Aktīvi = Pasīvi + Pašu kapitāls.**

Biznesa plāna vajadzībām Jums būtu jāizveido standarta bilance, kurā ir apkopota peļņas vai zaudējumu aprēķinā un naudas plūsmas projekcijās norādītā informācija. Parasti uzņēmums sastāda bilanci reizi gadā.

4. modulis: Uzņēmējdarbības prasmes

Kā pārvaldīt manas uzņēmējdarbības struktūru

Bilance

Kad bilance ir sastādīta, uzrakstiet īsu analīzi katram no trim finanšu pārskatiem. Šai analīzei jābūt kodolīgai, iekļaujot būtiskākos rādītājus, bet neveicot padziļinātu pozīciju analīzi. Finanšu pārskati jāpievieno biznesa plāna pielikumā.

4. modulis: Uzņēmējdarbības prasmes

1. nodaļa: Maza uzņēmuma vadība: uzņēmējdarbības kompetences

Atkārtosim svarīgāko!

1. Kāpēc ir svarīgi izstrādāt biznesa plānu?
2. Kādi finanšu dati ir nepieciešami biznesa plāna sagatavošanai?
3. Lūdzu, raksturojiet trīs biznesa plānā iekļaujamus finanšu pārskatus?
4. Ķersimies pie darba un mēģināsim izstrādāt savu biznesa plānu!

